

Olivija in nevidni potres
L'Olívia i el terratrèmol invisible

ANIMATEKA PEDAGOŠKO GRADIVO 10+

Kazalo

4 Uvodna beseda
8 O filmu
15 Pred ogledom filma
19 Izhodišča za pogovor po ogledu filma
27 Filmski jezik: stop animacija, podoba in zvok
31 Ideje za dodatne dejavnosti

Uvodna beseda

Otroci svet okoli sebe pogosto razumejo skozi zgodbe. Z igro in domišljijo dosežejo, da se vsakdanji trenutek spremeni v pustolovščino, neznano postane nekoliko bolj domače, tisto, kar jih prestraši, pa dobi obliko, ki jo lažje razumejo. Včasih je dovolj že preprosta zamisel – da smo junaki zgodbe, katere konec še ni napisan.

Iz prav takšnega pogleda na svet raste film *Olivija in nevidni potres*. Njegova junakinja, dvanajstletna Olivija, ima rada filme in tudi sama rada stopi za kamero. Z mlajšim bratom Timom in mamo Ingrid živi v svetu, v katerem ima domišljija že od nekdaj pomembno mesto: z njo se igrajo, pripovedujejo zgodbe, obujajo spomine in tudi neprijetne trenutke za hip obrnejo na svetlejšo stran.

Toda nekega dne začne njihov vsakdan izgubljati svojo običajno trdnost. Najprej skoraj neopazno: Ingrid vse težje najde delo, doma zmanjka elektrike, denarja je vedno manj. Nato spremembe postajajo večje in jih ni več mogoče skriti. Družina izgubi stanovanje in se mora preseliti. Olivija opazuje svet odraslih, ki nima več jasnih

odgovorov, sama pa prevzema vse več skrbi – predvsem za bratca.

Ko vidi, da je Tima strah, naredi tisto, kar najbolje zna: resničnost spremeni v zgodbo. Pove mu, da je vse, kar se jim dogaja, pravzaprav film. Ljudje okoli njih so igralci, dogodki so del scenarija, Tim je glavni junak, Olivija pa pozna nadaljevanje. In v njenem scenariju se zgodba dobro konča.

Za Tima tako domišljija postane prostor, v katerem je negotovi svet vsaj nekoliko razumljivejši. Za Olivijo pa je čedalje težje. Ona namreč ve, da življenje nima vnaprej napisanega scenarija. Njene skrbi zato začnejo dobivati otipljivo, četudi drugim nevidno podobo. Ko jo preplavijo, se svet okoli nje dobesedno zamaje: pojavijo se razpoke, tla se razprejo in Olivija zdrsne v globino. Teh potresov ne vidi nihče drug.

Film s to preprosto in obenem močno metaforo najde podobo za občutja, ki jih je pogosto težko ubesediti – za strah, tesnobo in negotovost, ki jih Olivija večinoma zadržuje zase. Bolj ko skuša biti tista, ki vse zmore in druge varuje pred skrbmi, močneje se trese svet pod njenimi nogami.

Toda *Olivija in nevidni potres* ni le zgodba o stiski. V novem okolju se Olivijin in Timov svet začne širiti. Med ljudi, ki jih sprva gledata z nezaupanjem, počasi vstopajo prijateljstvo, bližina in pomoč. Ob težkih trenutkih ostajajo igra, humor, glasba

in domišljija. Film tako materialne negotovosti ne postavlja v ospredje same zase, temveč jo prepleta z odnosi med ljudmi in z vprašanjem, kaj lahko pomeni skupnost, ko posameznik sam ne zmore več.

Zgodba je nastala po mladinskem romanu *La película de la vida* katalonske pisateljice Maite Carranza. K pisanju jo je spodbudil obisk šole v času hude gospodarske krize v Španiji. V soseski, ki sta jo prizadela brezposelnost in izgubljanje domov, je od blizu videla, kako gospodarska stiska spreminja tudi življenje otrok. Nekateri niso več redno prihajali k pouku, doma je primanjkovalo hrane, njihovi starši pa so se spoprijemali z izčrpanostjo in depresijo. Učitelji so puščali šolo odprto ves dan, da so otroci lahko prišli po hrano, bližino in občutek varnosti. Iz teh srečanj je začela nastajati zgodba o otroški revščini, vendar tudi o domišljiji, s katero lahko resničnost razumemo, preoblikujemo in jo včasih nekoliko lažje prenesemo.

Prav ta preplet resničnega in zamišljenega je pritegnil tudi režiserko Irene Iborra Rizo. V romanu je prepoznala možnost, da o zapletenih življenjskih okoliščinah spregovori z otroške perspektive, s toplino in občutljivostjo. Za film je izbrala tehniko stop animacije z lutkami. Mehke tkanine, volneni lasje in otipljivi materiali dajejo svetu filma posebno toplino, animacija pa ustvari ravno pravšnjo razdaljo, da se lahko mladi gledalci

približajo težkim dogodkom, ne da bi jih njihov realizem povsem ohromil.

Film zato ponuja veliko poti za pogovor z učenci: o domu in občutku varnosti, družini in odgovornosti, revščini in predsodkih, prijateljstvu in solidarnosti, pa tudi o strahu, tesnobi ter načinih izražanja tistega, kar se dogaja v nas. Obenem je bogato izhodišče za raziskovanje filmskega jezika. Kako nam film pokaže, kaj Olivija čuti, tudi kadar o tem ne govori? Zakaj njena stiska postane potres? Kaj se zgodi z resničnostjo, ko jo spremeni v film? In zakaj je v zgodbi, ki govori o tako težkih stvareh, toliko prostora za humor, glasbo in domišljijo?

Morda je prav v tem posebnost *Olivije in nevidnega potresa*: težkih stvari ne skriva, vendar jim tudi ne prepusti vsega prostora. Ob Oliviji so med nevidnimi potresi ljudje, ki jo znajo ujeti, ko se ji zazdi, da pada. Ob skrbeh ostajajo igra, prijateljstvo in domišljija. Življenje se lahko nenadoma zamaje – zgodba pa pokaže, koliko pomeni, da pri iskanju ravnotežja nismo sami.

O filmu

Filmografski podatki

Slovenski naslov:	Olivija in nevidni potres
Izvirni naslov:	L'Olívia i el terratrèmol invisible
Države in leto produkcije:	Španija, Francija, Belgija, Švica, Čile, 2025
Tehnični podatki:	barvni, v katalonščini s slovenskimi podnapisi, 71 minut
Režija:	Irene Iborra Rizo
Scenarij:	Irene Iborra Rizo, Júlia Prats, Maite Carranza
Literarna predloga:	Maite Carranza, La película de la vida
Likovna zasnova:	Morgan Navarro
Producenti:	Mikel Mas Bilbao, Ramón Alós, Irene Iborra Rizo, Eduard Puertas, Jean-François Le Corre, Mathieu Courtois, Hugo Deghilage, Vincent Tavier, Bernardita Ojeda, Nicolas Burlet
Direktorica produkcije:	Susana Martín
Prva asistentka režije:	Dorien Schetz
Zgodboris:	Maca Gil, Juan De Dios Pozuelo, Dani Albadalejo, Javi Salvador, Pepe Sánchez
Glavni animator:	César Diaz
Direktorica fotografije:	Isabel de la Torre
Montažerka:	Julie Brenta
Scenografija:	Juanfran Jacinto
Lutke:	Eduard Puertas
Kostumografija:	Alicia Velasco, Kristina Vorobyeva
Kompoziting:	Sylvain Lorent
Glasovi v katalonščini:	Celia Sol (Olivija), Hug Mont (Tim), Silvia Vilarrasa (Ingrid), Sayfeddine Zhari (Lamine), Sunna Giménez Romeu (Vanessa)
Montaža zvoka:	Charles de Ville

Glasba:	Laetitia Pansanel-Garric, Charles de Ville
Produkcija:	Citoplasmas Stopmotion (Španija), Kinetic Armatures (Španija), Cornelius Films (Španija), Bigaro Films (Španija), Vivement Lundi ! (Francija), Panique ! (Belgija), Pájaro (Čile), Nadasdy Film (Švica)
Distribucija:	Animateka

Festivali in nagrade (izbor)

Annecy 2025 (nagrada fundacije Gan za distribucijo), Locarno 2025, Ottawa 2025, LUCAS 2025 (posebna omemba), ReA Ereven 2025, Cinekid 2025 (posebna omemba žirije), Aiči Nagoja 2025, Animatou Ženeva 2025, El Meu Primer Festival 2025, Paysages de Cinéastes 2025 (nagrada mladega občinstva), Gaudí 2026 (najboljši animirani film), Goya 2026 (nominacija za najboljši animirani film), Evropske filmske nagrade 2025 (nominaciji za evropski film in evropski animirani celovečerni film).

Kratka vsebina

Dvanajstletna Olivija živi z mamo Ingrid, ki si prizadeva uspeti kot igralka, in sedemletnim bratcem Timom. Čeprav živijo skromno, njihov vsakdan napolnjuje domišljija, s katero tudi neprijetne trenutke spreminjajo v igro in zgodbo. Ko Ingrid ostane brez dela, pa se njihova finančna stiska začne poglabljati. Družina izgubi stanovanje in se preseli v začasno bivališče v novi soseski, kjer se mora privaditi na povsem drugačno življenje.

Olivija želi Tima obvarovati pred strahom in negotovostjo, zato si izmisli zgodbo: vse, kar se jim dogaja, je pravzaprav del filma, v katerem je Tim glavni junak. Medtem ko skuša pred bratom ohranjati filmsko iluzijo in nase prevzema vse več skrbi, se spoprijema tudi z lastnimi strahovi, ki se ji prikazujejo kot skrivnostni potresi, nevidni vsem drugim. V novi soseski z bratom počasi spoznavata nove prijatelje in sosede ter se privajata na življenje v okolju, ki jima je bilo sprva povsem tuje.

Daljša vsebina

Dvanajstletna Olivija živi v Barceloni z mlajšim bratom Timom in mamo Ingrid, igralko, ki že nekaj časa težko najde delo. Olivija ima rada filme in tudi sama z veseljem stopi za kamero – s telefonom snema ljudi okoli sebe in si predstavlja, da je režiserka. Ko nekega dne med učenjem z najboljšo prijateljico Mireio v stanovanju zmanjka elektrike, se sprva zdi, da gre le za nevšečnost. Ingrid prižge sveče in spremeni večer v igro senc ter otrokoma pripoveduje o družinskih počitnicah v Egiptu. Domišljija je v njihovem domu nekaj povsem vsakdanjega: z njo se igrajo, obujajo spomine in neprijetne trenutke spreminjajo v zgodbe. Toda Olivija kmalu opazi, da za temo v stanovanju tičijo resnejše težave. Tudi Mireia se začne oddaljevati od nje, njeni starši pa ne želijo več, da bi dekleti skupaj pripravljali šolsko nalogo.

Neke noči Tim zbudi Olivijo, ker iz dnevne sobe sliši jok. Tam Olivija najde Ingrid, ki je prejela obvestilo o deložaciji. Mama Oliviji prizna, da ne more več odplačevati posojila za stanovanje. Takrat Olivija prvič doživi nenavaden, drugim neviden potres: okoli nje se pojavijo razpoke in zazdi se ji, da izgublja tla pod nogami. Ko jo mama objame in jo pomiri, se svet okoli nje znova umiri.

Ko Ingrid začne pospravljati njihove stvari v kovčke, Tim ne razume, zakaj morajo oditi, in jo zasipa z vprašanji. Olivija opazi njegov strah in se domisli zgodbe, s katero bo vse skupaj nekoliko manj strašljivo. Zaupa mu, da v resnici snemajo film. Vsi okoli njih so igralci, dogodki so del scenarija, Tim pa je glavni junak. Ko na vrata potrka policija in mora družina zapustiti stanovanje, Tim zato vidi policiste kot igralce, ki igrajo nepridiprave. Olivija vztraja pri svoji zgodbi tudi takrat, ko sama doživi nov, veliko silovitejši nevidni potres. Tla pod njo se razprejo in zazdi se ji, da pada v globino. Ko se znova zave okolice, z mamo in bratom ter kovčki že stojijo na ulici.

Prek društva za pomoč izseljenim iz stanovanj dobijo začasno bivališče v drugem delu mesta. Novo okolje se Oliviji in Timu sprva zdi tuje. Stanovanje je skoraj prazno, Ingrid se zapre v sobo, otroka pa se sama odpravita raziskovat sosesko. Prvo srečanje z vrstniki ni najbolj obetavno: izgubita žogo in skoraj ostaneta še brez telefona. Toda že isti večer na njihova vrata potrka soseda Mamafatu s toplim obrokom. Ko izve, kaj se je zgodilo z žogo, pokliče svojega sina Lamina, ki jo vrne in novima sosedoma zaželi dobrodošlico. Prvi vtis se kmalu začne spreminjati.

Olivija in Tim začneta obiskovati novo šolo, kjer sta tudi Lamine in živahna, iznajdljiva Vanessa. Olivija pa ima poleg privajanja na novo okolje še eno skrb. Socialna delavka Remedios spremlja razmere v družini in opozori Ingrid, da bi lahko otroka, če se njihov položaj ne izboljša, začasno namestili v rejo. Olivija pogovor skrivaj posluša in Timu ponovno zagotovi, da je tudi to samo del filmskega scenarija in da ju ne bodo ločili.
Ker je Tim med selitvijo izgubil svojega priljubljenega Superponka, mu želi Olivija priskrbeti novega. V trgovini ugotovi, da

zanj nima dovolj denarja, in ga ukrade. Ko v šoli zaradi kraje po krivem osumijo Lamina, Olivija vendarle prizna, kaj je storila, in sprejme posledice. Med kazenskim čiščenjem izložbe ji družbo dela Vanessa. Dekleti se začneta pogovarjati in Olivija prvič ugotovi, da finančna stiska ni prizadela samo njene družine. Vanessa se svojih razmer ne sramuje; z veliko humorja in iznajdljivosti ji pokaže, kako se znajdejo, kadar zmanjka denarja, elektrike ali drugih stvari.

Tudi Lamine postaja Olivijin prijatelj. Otrokoma priskrbi televizor in pomaga, da v stanovanju spet dobijo elektriko. Nekega večera se z Olivijo srečata na strehi. Pokaže ji zvezek, v katerega riše in zapisuje svoje misli, Olivija pa mu prvič zaupa nekaj, česar dotlej ni povedala nikomur: zgodbo o filmu si je izmislila, da bi zaščitila Tima. Pove mu tudi o nenavadnem občutku, da svet okoli nje poka in da se ji tla odpirajo pod nogami. Med pogovorom Lamine zasliši še kruljenje v njenem želodcu in razume, da je lačna.

Mamafatu ju zato odpelje v razdeljevalnico hrane, kjer družine v stiski dobijo najnujnejše potrebščine. Prizor, ki bi bil lahko za Olivijo neprijeten, se spremeni v druženje: otroci se šalijo, igrajo in se z nakupovalnim vozičkom spustijo po ulici. Ko se vrnejo s polnimi vrečkami, pa se pokaže, kako slabo je z Ingrid. Izčrpana mama se skoraj ne odziva več in nenadoma omedli. Otroka se ustrašita tudi napovedanega obiska socialne delavke. S pomočjo prijateljev hitro uredita skoraj prazno stanovanje, da je videti prijetnejše in primernejše za bivanje. Remedios ob obisku opazi izboljšave, vendar Ingrid potrebuje zdravniško pomoč.

V bolnišnici izvedo, da ima Ingrid depresijo in je slabokrvna ter da potrebuje čas za okrevanje. Ker mama zdaj ne more skrbeti zanju, naj bi Olivija in Tim začasno odšla v zavod za mladoletnike. Za Olivijo je novica prehuda in znova jo zajame nevidni potres. Tokrat pa med padanjem ni sama: pojavi se Mamafatu in ponudi, da otroka med Ingridinim okrevanjem živita pri njej. Tim je navdušen – v Laminu že vidi starejšega brata, v Mamafatu pa nekoga, ob komer se počuti varnega.

Olivija se kljub temu težko sprijazni z maminim stanjem. Ob obisku v bolnišnici jo preplavita jeza in nemoč. Tokrat jo umiri Tim. Odnos med bratom in sestro se za hip obrne: mlajši brat, ki ga je Olivija ves čas varovala, zdaj opazi njeno stisko in ji pomaga, da se umiri. Tudi njeni nevidni potresi se začnejo spreminjati – niso več le padci v globino, iz katere se mora izvleči sama.

Kmalu pa se pojavi nova nevarnost. Izselitev zdaj grozi vsem stanovalcem njihovega bloka. Tim je jezen in naveličan sestrinega »filma«, Olivija pa v strahu sklene, da bosta pobegnila k starim staršem v Italijo. Sredi noči zbudi brata in skupaj odideta. Toda Tim se upre. Noče oditi brez mame in noče več sodelovati v filmu. Takrat mu Olivija končno pove resnico: filma ni, scenarija ne pozna in

tudi sama ne ve, kaj se bo zgodilo. Prizna mu tudi, da jo je strah. Tokrat se razpoka, ki se začne odpirati pod njenimi nogami, ustavi in počasi zapre. Tim se na sestrino priznanje odzove preprosto: pomembno mu je predvsem, da sta skupaj.

Medtem se prebivalci soseske povežejo, da bi preprečili novo deložacijo. Pred stavbo se zberejo sosedje, prijatelji in družine ter skupaj mirno protestirajo. Olivija in Tim se jim pridružita – ljudem, ki so v preteklih tednih pomagali njima, želita zdaj pomagati tudi sama. Posnetki protesta pridejo na televizijo; spremljata jih tudi Ingrid v bolnišnici in Olivijina nekdanja prijateljica Mireia.

Ko se Ingrid vrne iz bolnišnice, jo pričakata otroka, ob njiju pa skupnost ljudi, ki je medtem postala del njihovega življenja. Tudi socialna delavka Remedios vidi, da družina ni več sama. Njihove težave s tem niso čudežno izginile, vendar se je nekaj bistvenega spremenilo: Olivija ne poskuša več skrivati in sama obvladovati celotnega »scenarija«. Film se sklene z druženjem otrok in pesmijo, ki njihovo zgodbo še enkrat spremeni v film – tokrat ne v izmišljeno zgodbo, s katero bi prikrivali resničnost, ampak v z godbo, ki jo ustvarjajo skupaj.

O knjižni predlogi

Film *Olivija in nevidni potres* je nastal po mladinskem romanu *La película de la vida* katalonske pisateljice Maite Carranza. Pisateljica, rojena leta 1958 v Barceloni, je študirala antropologijo in zgodovino, deset let poučevala katalonski jezik in književnost, nato pa se posvetila pisanju. Je avtorica številnih del za otroke in mladostnike ter scenarijev za televizijo. Za svoje delo je prejela več pomembnih priznanj, med drugim špansko nacionalno nagrado za mladinsko književnost in nagrado Cervantes Chico za svoj literarni opus. Roman *La película de la vida* je v Franciji prejel nagrado Bermond-Boquié.

Čeprav roman izhaja iz resničnih družbenih razmer, Carranza v njem pomembno mesto namenja domišljiji. Zanjo ta ni zgolj beg pred neprijetno resničnostjo. Opisuje jo kot sredstvo, s katerim lahko resničnost »ukrotimo« in preoblikujemo, podobno kot to počnejo majhni otroci v simbolni igri. Domišljija je lahko zato hkrati zatočišče in način razumevanja sveta. Tudi naslov romana *La película de la vida (Film življenja)* je povezan s to zamislijo: pisateljico sta pritegnila metafora življenja kot filma in misel, da lahko junaki vsaj deloma pišejo svoj scenarij.

Od knjige do filma

Pot od knjižne predloge do filma je povezana tudi z dolgoletnim poznanstvom obeh avtoric. Maite Carranza je bila profesorica scenaristike Irene Iborra Rizo, pozneje pa sta začeli sodelovati in postali prijateljici. Skupaj sta med drugim ustvarili zbirko otroških knjig *Los 7 cavernícolas*. Ko je Iborra Rizo prebrala roman *La película de la vida*, jo je zgodba nagovorila. Posebej jo je pritegnilo, da roman o zahtevnih družbenih temah pripoveduje skozi otroški pogled ter ob tem ohranja toplino in svetlobo. V filmski priredbi je videla priložnost, da o revščini spregovori brez stigmatizacije in jo približa tudi mlademu občinstvu.

Pomemben navdih pri nastajanju filma je bil animirani film *Bučko* (Ma vie de Courgette, Claude Barras, 2016), ki prav tako s stop animacijo načenja zahtevne teme otroštva. Za to tehniko se je Iborra Rizo odločila tudi zato, ker lutke med gledalcem in težkimi dogodki ustvarijo ravno pravšnjo in dovolj varno razdaljo, ne da bi pri tem vplivale na čustveno bližino z junaki. Tkanine, volna in druge otipljive teksture pa filmskemu svetu dajejo posebno toplino. *Olivija in nevidni potres* tako ohranja bistvene teme romana, hkrati pa jih na novo oblikuje z izraznimi možnostmi animiranega filma – s podobo, gibanjem, zvokom in domišljijo.

Pred ogledom filma

15

Pred ogledom izhajamo iz naslova filma in asociacij, ki jih ta vzbudi pri učencih. Pogovor nato razširimo na tematiki doma in pripadnosti ter pomen domišljije, medsebojne pomoči in podpore. Učence spodbujamo, da razmišljajo, kaj jim ti pojmi pomenijo. Tako oblikujemo izhodišča za ogled, h katerim se po filmu lahko vrnemo, jih dopolnimo ter primerjamo z zgodbami, odnosi in izkušnjami filmskih likov.

Naslov filma

Naslov *Olivija in nevidni potres* povezuje nekaj povsem stvarnega – potres – z nečim nenavadnim: potres je neviden. Pred ogledom še ne razkrijemo, kaj to pomeni v filmu. Učenci naj na podlagi naslova sami sklepajo, kakšen bi lahko bil potres in zakaj ga morda ne morejo videti vsi. Pogovor lahko razširimo tudi na izkušnjo močnih občutij, ki jih človek doživlja, čeprav navzven niso vedno opazna. Po filmu bomo lahko preverili, kako se njihove predstave povezujejo z Olivijinim doživljanjem.

— Kaj je potres in kaj se med njim dogaja?
— Kaj bi lahko pomenila besedna zveza nevidni potres?
— Če bi potres povezali z občutki, kateri bi to bili?
— Ali lahko močno občutimo nekaj, česar drugi ne opazijo?
— Zakaj bi bil potres v filmu lahko neviden?
— Kakšno zgodbo pričakujete glede na naslov?

Kaj je dom?

Dom je lahko konkreten prostor, v katerem živimo, vendar beseda pogosto pomeni še veliko več. Z njo povezujemo ljudi, vsakdanje navade, osebne stvari, spomine, občutek varnosti in pripadnosti. Z učenci razmišljajmo, kaj prostor spremeni v dom in kaj se zgodi, ko se znajdemo v novem okolju.

— Kaj za vas pomeni dom?
— Je dom predvsem prostor ali ga ustvarjajo tudi ljudje in odnosi?
— Kaj potrebujemo, da se nekje počutimo doma?
— Ali je mogoče nekje živeti, pa se tam ne počutiti doma?
— Kaj nam daje občutek varnosti in pripadnosti?
— Kaj potrebujemo, da nam novo in neznano okolje postane bližje?

Domišljija in resničnost

Domišljija ima v filmu pomembno mesto. Zgodbe, ki si jih pripovedujemo, ne spremenijo nujno tega, kar se dogaja, lahko pa vplivajo na to, kako dogodke razumemo in doživljamo. Tudi knjižna avtorica Maite Carranza govori o domišljiji kot o načinu, s katerim lahko resničnost preoblikujemo in jo poskušamo razumeti. Pred ogledom zato razmišljajmo o različnih vlogah domišljije – v igri, pripovedovanju, ustvarjanju in v trenutkih, ko se znajdemo pred nečim neznanim ali težkim.

— Zakaj si ljudje izmišljamo zgodbe?
— Ali nam lahko domišljija pomaga, kadar nas je strah ali se znajdemo v neznani situaciji?
— Ali zgodba lahko spremeni dogodek ali predvsem naš pogled nanj?
— Zakaj resnične dogodke včasih spreminjamo v igro ali zgodbo?
— Predstavljajte si, da bi bilo vaše življenje film. Kdo bi bil glavni junak? Kdo bi pisal scenarij?
— Ali v življenju vedno vemo, kaj se bo zgodilo v naslednjem »prizoru«?

Solidarnost in medsebojna pomoč

Olivijina zgodba nas spodbuja k razmisleku o tem, kako se odzovemo, kadar kdo potrebuje pomoč. V ospredje tako stopa solidarnost – pripravljenost, da opazimo drugega, mu prisluhnemo, stojimo ob strani ali skupaj z njim poiščemo rešitev. Za to niso vedno potrebna velika dejanja. Včasih je dovolj, da z nekom nekaj delimo, mu namenimo svoj čas, ga vključimo ali se zanj zavzamemo.

— Kaj pomeni biti solidaren?
— Kako vse lahko pomagamo nekomu, ki se znajde v težavah?
— Ali pomoč vedno pomeni, da nekomu nekaj damo?
— Zakaj je včasih težko prositi za pomoč in jo sprejeti?
— Kako lahko pomagajo prijatelji, sosedje ali širša skupnost?
— Ali lahko tudi otroci pomagajo drugim? Kako?

Opazujmo med filmom

Film zgodbe ne pripoveduje le z dejanji in besedami likov, temveč tudi s podobami, animacijo, barvami, zvokom, glasbo in tišino. Prav filmska izrazna sredstva nam lahko razkrijejo tisto, česar liki ne povedo na glas – njihova občutja, strahove, želje in doživljanje sveta. Učence pred projekcijo povabimo, naj bodo pozorni tako na Olivijino zgodbo, odnose med liki in njihove spremembe kot tudi na to, kako film pripoveduje: kaj nam sporočajo podobe, zvoki, glasba, tišina in domišljijski prizori.

— Kako se z zgodbo spreminja Olivija?
— Kakšen odnos imata Olivija in Tim in kako se ta spreminja?
— Kdaj se pojavi nevidni potres? Kaj se takrat dogaja z Olivijo?
— Kako film pokaže Olivijina občutja tudi brez besed?
— Kakšno vlogo imajo domišljijski prizori?
— Kdo Oliviji in njeni družini pomaga in kako?
— Kako se spreminja odnos Olivijine družine do novega doma in soseske?
— Kako k pripovedovanju zgodbe prispevajo zvok, glasba in tišina?

Izhodišča za pogovor po ogledu filma

19

Film obravnava številne teme, ki so otrokom lahko blizu, četudi jih morda ne doživljajo tako intenzivno kot filmska junakinja Olivija. Dotika se strahu pred izgubo, družinskih odnosov, prijateljstva, sramu, denarja in občutka odgovornosti, pa tudi vprašanj zaupanja, opore in iskanja pomoči takrat, ko sami ne zmoremo več. Težke življenjske okoliščine pri tem spretno prepleta s humorjem, domišljijo ter trenutki bližine in topline.

V pogovoru z otroki ni treba načeti vseh teh tem. Bolj smiselno je prisluhniti njihovim odzivom ter slediti prizorom, likom in vprašanjem, ki so se jih najbolj dotaknili ali v njih vzbudili največ zanimanja. Tako lahko pogovor izhaja iz njihovega doživljanja filma in se naravno razvija v smeri, ki jim je blizu.

Prvi vtisi

Začnite s prvimi vtisi. Film lahko pri različnih gledalcih sproži zelo različna, tudi nasprotujoča si čustva. Nekoga bo najbolj prizadela izguba doma, drugega Ingridina bolezen, tretjega bo razveselila skupnost sosedov ali zabaval rap. Takšne razlike so pomemben del filmske izkušnje.

— Kaj vam je po ogledu filma najbolj ostalo v spominu: prizor, zvok, stavek, lik ali občutek?
— Kdaj je bil film najtežji in kdaj najlahkotnejši?
— Kateri lik ste najbolje razumeli? Kateri vas je presenetil?
— Kako se Olivija, Tim in Ingrid spremenijo od začetka do konca filma? Kdo se po vašem mnenju najbolj spremeni? Pri kom spremembo najtežje opazimo in zakaj?
— Razmislite tudi o naslovu in o potresih, ki jih doživlja Olivija. Zakaj jih drugi ne vidijo? Kaj nam film z njimi pove, česar morda ne bi mogel povedati samo z besedami?

Dom in izguba varnosti

Ko mora družina zapustiti stanovanje, ne izgubi samo prostora, v katerem je živela. Z domom so povezani vsakdanje navade, zasebnost, osebni predmeti, bližina šole in prijateljev ter občutek, da vemo, kam pripadamo in kaj nas čaka naslednji dan.

V filmu se življenjske okoliščine Olivijine družine slabšajo postopno. Ingrid vse težje najde delo, družini odklopijo elektriko, nazadnje pa morajo zapustiti stanovanje in se preseliti v skoraj prazen prostor v neznani soseski. Ob njihovi zgodbi razmišljajte, kaj za posamezne družinske člane pomeni izguba doma, kako spremembe vplivajo nanje in njihove odnose z drugimi ter kaj jim v novem okolju pomaga, da se začnejo znova počutiti varnejše.

— Kako se Olivija, Tim in Ingrid odzovejo, ko izvedo, da bodo morali zapustiti stanovanje? Kaj opazimo pri vsakem od njih? V čem se njihovi odzivi razlikujejo? Kako skuša Olivija pomagati Timu, ko vidi, da ga je strah? Kaj vse družina izgubi z odhodom iz starega doma – poleg stanovanja samega?

— Težave družine se začnejo kazati tudi navzven, še preden izgubijo stanovanje. Kaj se zgodi med Olivijo in Mireio, ko jim odklopijo elektriko? Kako se odzoveta dekleti in kakšno vlogo imajo pri njunem oddaljevanju Mireiini starši? Kako se ob tem počuti Olivija? Zakaj nam je težko, ko drugi izvedo, da ima naša družina težave?
— Ko se Olivija zbliža z Vanesso, ugotovi, da pomanjkanje ni izkušnja samo njene družine. Kako Vanessa govori o življenju svoje družine in o tem, kako se znajdejo, kadar česa nimajo? Kako se njen odnos do pomanjkanja razlikuje od Olivijinega? Zakaj se Olivija ob njej morda počuti manj osamljeno ali manj osramočeno?
— Kako se Ingrid spoprijema s tem, da družini ne more več zagotoviti doma in stvari, ki jih potrebuje? Kdaj pri njej opazimo skrb, žalost, sram ali nemoč? Kaj skuša pred otrokoma skriti in zakaj? Kako njena stiska vpliva na Olivijo in Tima?
— Kako Olivija in Tim sprva doživljata novo sosesko in ljudi v njej? Kdo jima prvi ponudi pomoč in kako jo sprejmeta? Kako se njun odnos do novih sosedov spreminja? Kaj jima poleg konkretne pomoči novih ljudi pomaga, da se v neznanem okolju postopoma začneta počutiti bolj domača?

Kaj zares potrebujemo?

Ko se Olivijina družina preseli, se pokaže, koliko stvari potrebujemo za običajen vsakdan. V novem stanovanju jim manjkajo pohištvo, elektrika, hrana in druge osnovne dobrine. Film pa pokaže tudi, da imajo lahko predmeti za ljudi različen pomen. Nekatere stvari potrebujemo za varno in dostojno življenje,

druge so nam pomembne, ker so povezane z našimi spomini, navadami, odnosi ali občutkom doma.

— Kaj Olivijina družina po selitvi potrebuje, da bi lahko v novem stanovanju normalno živela? Kaj jim manjka? Kako pomanjkanje teh stvari vpliva na njihov vsakdan in počutje?
— Tim med selitvijo izgubi Superponka. Zakaj mu ta igrača toliko pomeni? S čim ga povezuje – s prejšnjim domom, vsakdanjimi navadami, spomini? Zakaj nam kak predmet postane še posebej pomemben prav takrat, kadar se okoli nas veliko stvari spreminja?
— Olivija želi Timu priskrbeti novega Superponka, vendar zanj nima dovolj denarja. Kaj naredi? Zakaj se po vašem mnenju odloči za krajo? Ali lahko njeno odločitev razumemo, ne da bi se z njenim dejanjem tudi strinjali?
— Kaj se zgodi, ko kraje osumijo Lamina? Kako se Olivija odzove in kaj nazadnje naredi? Zakaj ji je morda težko priznati resnico? Kaj njeno priznanje pove o njej in o njeni odgovornosti za lastno dejanje?
— Kdo Oliviji, Timu in Ingrid v novem okolju pomaga, ko jim primanjkuje osnovnih potrebščin? Kako jim pomagajo Mamafatu, Lamine, Vanessa in drugi? Kako Olivija in Tim njihovo pomoč sprejemata? Zakaj je včasih težko priznati, da nekaj potrebujemo, in sprejeti pomoč drugih?
— Kaj poleg hrane, elektrike, pohištva in drugih materialnih dobrin Olivija in Tim potrebujeta, da bi se v novem okolju počutila varnejša in bolj domača? Ob katerih ljudeh in v katerih trenutkih opazimo, da se njuno počutje začne spreminjati?

Skrb in odgovornost v družini

Ko se življenjske razmere družine začnejo slabšati in Ingrid vse težje skrbi zase in za otroka, Olivija postopoma prevzema vedno več nalog in odgovornosti. Skrbi za Tima, opazuje mamino počutje, išče hrano, poskuša reševati vsakdanje težave in preprečiti, da bi se družina ločila. Vse to pa tudi zanjo postane veliko breme.

Poseben del Olivijine skrbi je želja, da bi Tima obvarovala pred strahom. Zato mu pove, da je vse, kar se jim dogaja, del filma, v katerem je on glavni junak. S tem mu skuša ohraniti občutek varnosti in nadzora, vendar nase prevzame še odgovornost za to, kako bo Tim razumel dogajanje in kaj bo o njem vedel. Film tako zastavlja vprašanje, kdaj skrb za druge pomeni bližino in pomoč ter kdaj začnemo nase prevzemati nekaj, česar ne moremo ali ne bi smeli nositi sami.

— Kako se vloge v Olivijini družini spreminjajo, ko se njihove težave stopnjujejo? Kaj na začetku za otroka še zmore narediti Ingrid in kaj pozneje vse bolj prevzema Olivija? Kako te spremembe vplivajo na Olivijo in Tima?
— Kako doživljate Olivijino skrb za družino? Se vam zdi, da prevzema odgovornosti, ki so za otroka njene starosti prevelike? Katere trenutke v filmu bi izpostavili?

— Zakaj Olivija tako močno želi zaščititi Tima? Pred čim ga želi obvarovati? Zakaj se odloči, da mu bo povedala, da je vse skupaj film? Kako se Tim na njeno zgodbo sprva odzove?
— Ali Olivijina zgodba o filmu pomaga samo Timu ali nekako tudi njej? Kaj ji daje občutek, da pozna »scenarij« in ve, kako se bo zgodba končala? Kdaj začne vzdrževanje te zgodbe zanjo postajati dodatno breme?
— Ali je bila Olivijina odločitev, da Timu ne pove resnice, dobra? Kaj s tem Tim pridobi in kaj izgubi? Ali se lahko zgodi, da želimo nekoga zaščititi in ga hkrati s svojim ravnanjem tudi prizadenemo?
— Zakaj Olivija dolgo verjame, da mora težave reševati sama? Komu nato začne zaupati? Kaj ji pomaga, da začne sprejemati pomoč drugih? Kako se ob tem spreminja njena vloga v družini?
— Kako se Tim spreminja? Ali ostaja le mlajši brat, za katerega skrbi Olivija, ali začne tudi sam prepoznavati njeno stisko? Kaj naredi, ko v bolnišnici vidi, da Olivija potrebuje pomoč? Kaj ta trenutek pove o njunem odnosu?

Duševno zdravje in nevidni potres

Film pokaže, kako se Ingrid, Olivija in Tim vsak po svoje odzivajo na težke dogodke. Ingrid postopoma izgublja energijo, se umika in vse težje skrbi zase in za otroka, nazadnje pa potrebuje tudi zdravniško pomoč. Olivija skuša ostati močna, prevzema vse več odgovornosti in svoje strahove pogosto zadržuje zase. Tim pa strah, žalost in jezo izraža neposredneje ter vse bolj zaznava tudi sestrino stisko.

Film prikaže Olivijino notranje doživljanje na poseben način – z nevidnimi potresi. Ko jo preplavijo strah, tesnoba in negotovost, se svet okoli nje zatrese, pojavijo se razpoke in zazdi se ji, da izgublja tla pod nogami. Potres tako postane filmska podoba stiske, ki drugim ni vedno vidna.

Film hkrati pokaže, da se ljudje s težkimi občutki spoprijemamo različno in da lahko pomagajo bližina, pogovor ter možnost, da svoje doživljanje delimo z nekom, ki mu zaupamo. Pomembno vlogo ima tudi domišljija, med drugim podoba kita, ki se pojavlja ob Olivijinih potresih. Težave ob koncu ne izginejo, vendar Olivija in njena družina z njimi niso več sami; Ingrid pa za okrevanje potrebuje tudi zdravljenje in čas.

— Kako film pokaže, da sta Ingrid in Olivija v stiski? Kako se v filmu spreminjata Ingridino vedenje in vsakdanje življenje? Kako pa film prikaže Olivijino stisko? V čem se njuna načina doživljanja in izražanja stiske razlikujeta?
— Kdaj Olivija prvič doživi nevidni potres in kaj se zgodi tik pred njim? V katerih trenutkih se potresi pozneje ponovijo? Kaj imajo ti trenutki skupnega? Kaj nam tresenje, razpoke in padanje povedo o tem, kako se Olivija takrat počuti?
— Zakaj Olivijinih potresov drugi ne vidijo? Ali lahko nekdo navzven deluje pogumno, mirno in sposobno, hkrati pa ga je zelo strah? Kako lahko opazimo, da je nekomu težko, tudi kadar tega ne pove naravnost?

— Kako se na težke dogodke odziva Tim? Kdaj ga je strah, kdaj je žalosten ali jezen? Ali svoja čustva skriva tako kot Olivija? Kaj nam različni odzivi Olivije, Tima in Ingrid povedo o tem, da lahko ljudje isti dogodek doživimo in izrazimo različno?
— Kaj Oliviji pomaga v trenutkih, ko se ji svet zamaje? Kdo je ob njej, ko se potres umiri? Kaj naredi Tim, ko v bolnišnici opazi njeno stisko? Kako se v tem trenutku spremenita njuni običajni vlogi – kdo tokrat podpira koga?
— Kaj Olivija zaupa Laminu na strehi in zakaj je ta pogovor pomemben? Kako pa Lamine izraža svoje misli in občutke? Kako vse lahko ljudje pokažemo ali izrazimo tisto, kar težko povemo z besedami?
— Zakaj se med Olivijinim padanjem pojavi kit? Kje smo to podobo že videli in s čim je povezana? Zakaj se v strašljivem trenutku pojavi nekaj, kar Olivijo spominja na bližino, igro ali varnost?
— Kaj se spremeni, ko Olivija Timu pove resnico in prizna, da je tudi njo strah? Zakaj je včasih težko povedati, da smo prestrašeni, žalostni ali da česa ne zmoremo? Kaj se lahko spremeni, ko svoje počutje delimo z nekom, ki mu zaupamo?
— Ali ob koncu filma Olivijine in Ingridine težave preprosto izginejo? Kaj je vendarle drugače kot prej? Kaj nam film pove o pomoči, okrevanju in o pomenu tega, da težkih obdobij ne prestajamo sami?

Kdo vse je lahko družina?

Olivija in Tim na začetku filma živita z mamo Ingrid, pozneje pa v njihovo življenje vse pomembneje vstopajo tudi drugi ljudje. V novi soseski spoznajo Mamafatu, Lamina, Vanesso in druge, ki jim pomagajo in jim stojijo ob strani. Film tako zastavlja vprašanje, ali družino določajo samo sorodstvene vezi ali pa se lahko močno zbližamo tudi z ljudmi, s katerimi nas povezujejo skrb, zaupanje in medsebojna pomoč.

— Kako je videti Olivijina družina na začetku filma? Kdo v njej skrbi za koga? Kako se te vloge z zgodbo spreminjajo?
— Kaj Mamafatu pripoveduje o svojem odraščanju in o tem, kdo v njenem domačem okolju skrbi za otroke? Kaj nam njena pripoved pove o različnih načinih, kako ljudje skrbijo drug za drugega?
— Kako Mamafatu sprejme Olivijo in Tima in kako se njun odnos do nje v filmu spreminja? Kaj naredi, ko Ingrid zboli in začasno ne more skrbeti za otroka? Kako se na možnost, da bosta živela pri njej, odzoveta Olivija in Tim? Zakaj se njuna odziva razlikujeta?
— Tim začne dojemati Lamina kot starejšega brata, Mamafatu pa kot osebo, ob kateri se počuti varnega. Kaj nam to pove o njihovih odnosih? Kaj je tisto, zaradi česar nam lahko nekdo, ki ni naš sorodnik, postane zelo blizu?
— Kdo vse v filmu skrbi za Olivijo, Tima in Ingrid? Kako jim ljudje pomagajo – s konkretnimi stvarmi, pogovorom, bližino ali občutkom varnosti? Ali tudi Olivija in Tim začneta skrbeti za druge? Kje to opazimo?
— Koga Olivija in Tim ob koncu filma občutita kot družino? Kaj je po vašem mnenju pomembnejše za to, da nekoga doživljamo kot družino: sorodstvena vez ali to, da nam stoji ob strani? Je lahko oboje enako pomembno?

Domišljija, zgodba in film kot zatočišče

Domišljija ima v filmu pomembno vlogo pri spoprijemanju z negotovostjo in težkimi dogodki. Ingrid temo in mraz spremeni v pustolovščino na severnem tečaju, Mamafatu otroka v bolnišnici pomiri z zgodbo, Vanessa svojo izkušnjo pomanjkanja izrazi skozi rap. Tudi kit, ki se pojavlja v Olivijinem fantazijskem svetu, govori o moči domišljije. Težave zaradi tega ne izginejo, vendar jih liki za trenutek doživijo drugače – skozi igro, humor, ustvarjanje ali bližino.

Olivija gre še korak dlje. Timu pove, da je vse, kar se jim dogaja, film: on je glavni junak, sama pozna scenarij in ve, da se bo zgodba dobro končala. S tem ga želi zaščititi pred resničnostjo, ki je zanj težko razumljiva. Toda Tim tudi znotraj »filma« občuti strah, žalost in jezo, Olivija pa mora ob vsaki novi težavi zgodbo prilagajati in zagotavljati, da pozna njen konec. Kar je bilo sprva zatočišče, tako zanjo postaja breme.

Proti koncu filma se zato nekaj pomembnega spremeni. Olivija ne poskuša več prepričevati Tima, da pozna scenarij, ampak prizna, da jo je strah in da ne ve, kaj se bo zgodilo. Ne more odločati o vsem, kar se jima zgodi, lahko pa skupaj z drugimi izbira, kako se bo na to odzvala.

— Kako različni liki uporabljajo domišljijo, zgodbe, glasbo ali igro? Kaj naredijo Ingrid, Mamafatu, Vanessa in Olivija? Kaj imajo ti trenutki skupnega in v čem se razlikujejo?
— Kaj se spremeni, ko Ingrid temo in mraz spremeni v pustolovščino na severnem tečaju? Ali težave izginejo ali jih Olivija in Tim samo za trenutek doživita drugače? Kaj nam to pove o moči domišljije?
— Zakaj Olivija Timu pove, da je vse, kar se jim dogaja, film? Pred čim ga želi zaščititi? Kako Tim sprejme njeno zgodbo in ali ga ta res obvaruje pred strahom, žalostjo in jezo?
— V čem se Olivijin »film« razlikuje od drugih domišljijskih trenutkov v filmu? Ali Tim vedno ve, kaj je igra in kaj resničnost? Zakaj je ta razlika pomembna?
— Kdaj začne zgodba, ki naj bi pomagala Timu, postajati breme za Olivijo? Kaj mora narediti vsakič, ko se zgodi nekaj, česar ni predvidela? Zakaj ji je težko vzdrževati občutek, da pozna »scenarij«?
— Ali bi morala Olivija Timu povedati resnico že prej? Ali je mogoče nekoga zaščititi, ne da bi mu povedali vse? V čem je razlika med domišljijsko igro, zamolčanjem in lažjo?
— Zakaj Tim nazadnje noče več sodelovati v »filmu«? Kaj se spremeni, ko mu Olivija prizna, da si je zgodbo izmislila in da je tudi njo strah?
— Kaj lahko režiser nadzoruje v pravem filmu in česa Olivija v svojem življenju ne more? Kakšna je razlika med tem, da nadzorujemo, kaj se bo zgodilo, in tem, da lahko izbiramo, kaj bomo naredili?
— Kaj nam film na koncu pove o domišljiji? Ali nam lahko zgodbe pomagajo tudi takrat, kadar dobro vemo, da so izmišljene? Kdaj so lahko zatočišče in kdaj je pomembno, da se vrnemo k resničnosti in jo z nekom delimo?

Vloga institucij

Težave Olivijine družine niso samo zasebna družinska stvar. Ko družina izgubi dom, Ingrid zboli in sami ne zmorejo več poskrbeti za vse osnovne potrebe, v njihovo življenje vstopijo različne službe in ustanove: pomoč pri nastanitvi, razdeljevalnica hrane, bolnišnica in socialna služba. Njihova naloga je zagotoviti podporo tam, kjer pomoč posameznikov, prijateljev in sosedov ni dovolj – pri bivališču, hrani, zdravljenju in varnosti otrok. Film tako pokaže, da odgovornost za reševanje težkih življenjskih okoliščin ne more biti samo na posamezniku ali družini.

Po drugi strani Olivija institucij ne doživlja vedno kot pomoč. Socialna delavka v njej vzbuja predvsem strah, da bi jo ločili od mame in Tima. Film s tem pokaže razliko med namenom institucije in tem, kako njeno delovanje doživlja otrok: ukrep, namenjen zaščiti otroka, je lahko zanj strašljiv, če ne razume, kaj se dogaja, ali nima občutka, da lahko na odločitve vpliva. Ob filmu zato lahko razmišljamo o pomenu organizirane pomoči, pa tudi o tem, kako pomembno je, da se otrokom takšni postopki razložijo na njim razumljiv način.

— Kdo Olivijini družini pomaga, ko izgubi dom in jim začne primanjkovati osnovnih potrebščin? Kakšno pomoč dobijo pri nastanitvi in v razdeljevalnici hrane? Zakaj je takšna organizirana pomoč pomembna?
— Kaj se zgodi, ko Ingrid omedli in pride v bolnišnico? Kakšno pomoč tam dobi in zakaj potrebuje čas za okrevanje? Kdo mora medtem poskrbeti za Olivijo in Tima?
— Kako Olivija doživlja socialno delavko? Česa jo je najbolj strah? Zakaj otroci pred njenim obiskom urejajo stanovanje? Ali lahko vlogo socialne delavke kot gledalci razumemo drugače, kot jo v tistem trenutku razume Olivija?
— Kaj bi bilo treba Oliviji in Timu pojasniti, ko izvesta, da med maminim okrevanjem ne bosta mogla živeti z njo? Zakaj je pomembno, da otrok razume, kaj se dogaja in zakaj odrasli sprejemajo določene odločitve?
— Kaj se spremeni, ko Mamafatu ponudi, da bo med Ingridinim okrevanjem skrbela za otroka? Kako se v tem primeru povežeta pomoč ljudi, ki jih otroka poznata in jim zaupata, ter delo socialne službe?
— Kakšno vlogo ima šola v prizoru s krajo Superponka? Kaj se zgodi, ko učitelj po krivem osumi Lamina, in kaj, ko Olivija prizna krajo? Kaj nam prizor pove o zmotljivosti odraslih pri presojanju?
— Kako se pomoč ustanov razlikuje od pomoči prijateljev in sosedov? Kaj lahko naredijo Mamafatu, Lamine ali drugi sosedje in za kaj so potrebni zdravniki, socialni delavci ali druge službe? Ali se lahko obe vrsti pomoči dopolnjujeta?
— Zakaj se prebivalci ob novi grožnji izselitve povežejo in protestirajo? Kaj želijo s skupnim nastopom spremeniti? Kaj nam ta prizor pove o razliki med tem, da pomagamo posamezniku v stiski, in tem, da poskušamo spremeniti okoliščine, ki prizadenejo več ljudi?
— Katere težave lahko rešujejo otroci, družina ali sosedje in kdaj morajo odgovornost prevzeti odrasli, strokovne službe ali širša družba? Bi bilo pravično pričakovati, da Olivija sama rešuje stanovanjske, finančne in zdravstvene težave svoje družine?

Filmski jezik: stop animacija, podoba in zvok

27

Film zgodbe ne pripoveduje samo z besedami in dejanji likov. Pomembno vlogo imajo tudi način animacije, materiali, barve, svetloba, prostor, zvok in glasba. Z njimi film ustvarja razpoloženje ter pokaže tudi tisto, kar liki težko izrazijo z besedami. Pri pogovoru zato usmerite pozornost tudi na to, **kako** je zgodba povedana in kako posamezne filmske odločitve vplivajo na naše doživljanje likov in dogodkov.

Stop animacija in materialnost

Film *Olivija in nevidni potres* je ustvarjen predvsem v tehniki stop animacije oziroma animacije lutk in predmetov v prostoru. Animatorji lutko med posameznimi posnetki malenkost premaknejo, zaporedje fotografij pa nato ustvari vtis gibanja. Lutke, njihova oblačila, lasje in okolje so izdelani iz resničnih materialov, zato ima filmski svet kljub umetelnosti otipljiv in topel videz.

Film pri tem ne uporablja ves čas povsem enake vizualne govorice. Domišljija, spomini in Olivijini nevidni potresi se od vsakdanjega sveta razlikujejo po načinu animacije, materialih in oblikovanju prostora. Animacija tako ustvarjalcem omogoča, da notranje doživljanje likov spremenijo v nekaj, kar gledalec dejansko vidi.

— Kdaj ste med gledanjem najbolj začutili, da so liki lutke in da se zgodba odvija v miniaturnem svetu? Katere podrobnosti, materiali ali površine so pri tem najbolj pritegnili vašo pozornost?
— Kako na doživljanje zgodbe vpliva to, da gledamo lutke in ne resničnih igralcev? Ali zaradi tega težki dogodki delujejo bolj oddaljeno ali jih morda doživimo drugače?
— Kako so videti Olivija, Tim in drugi liki? Ali naj bi lutke delovale povsem realistično? Katere njihove značilnosti so poudarjene?
— Kako se običajni prizori razlikujejo od Olivijinih nevidnih potresov? Kaj lahko animacija naredi s prostorom in predmeti, kar bi bilo v igranem filmu težje prikazati?
— Če bi morali z animiranim predmetom prikazati neko čustvo, kateri predmet bi izbrali in kako bi ga premikali ali spreminjali?

Kader, barva in svetloba

Prostor v filmu ni samo ozadje dogajanja, ampak pomaga ustvarjati občutke. Ko družini odklopijo elektriko, tema in svetloba sveč poudarita njihovo stisko, Ingrid pa isti prostor z domišljijsko igro za trenutek spremeni v nekaj toplejšega. Prazno novo stanovanje poudari, koliko je družina izgubila, medtem ko streha odpre pogled na mesto in morje. Povsem drugače prostor učinkuje med Olivijinimi potresi: trdna tla razpokajo, prostor izgubi stabilnost in Olivija začne padati. Razpoke in padec tako postanejo vizualna podoba občutkov, ki jih drugi liki ne morejo videti.

— Kako je prikazano novo stanovanje, ko družina pride vanj? Kaj nam praznina prostora pove, še preden se karkoli zgodi?
— Kako se spremeni vzdušje v prizoru, ko Ingrid ob svečah temo in mraz spremeni v pustolovščino? Kako na to vplivajo svetloba, sence in barve?
— Kako se prizori na strehi razlikujejo od prizorov v stanovanju ali bolnišnici? Kakšen občutek ustvarja odprt pogled na mesto in morje?
— Kaj se zgodi s prostorom, ko Olivija doživi nevidni potres? Zakaj se tla razprejo in zakaj Olivija pada navzdol? Kako nam podoba pomaga razumeti nekaj, česar Olivija ne izrazi z besedami?
— Kako film pokaže Olivijin strah z barvami, svetlobo, prostorom in gibanjem? Kaj bi se v teh prizorih izgubilo, če bi videli samo Olivijin obraz?

Zvok, glasba in tišina

Pri animiranem filmu je skrbno ustvarjen tudi zvočni svet. Glasovi, šumi, glasba in tišina skupaj s podobo določajo, kako bomo prizor doživeli. Olivijini potresi zato niso samo nekaj, kar vidimo: občutek nevarnosti ustvarjajo tudi zvoki in njihov ritem. Glasba lahko razpoloženje obrne v drugo smer. Vanessin rap, na primer, govori o življenju brez elektrike in tople vode, vendar težko izkušnjo spremeni v energičen, duhovit in skupinski izraz.

— Kako bi prizor Olivijinega potresa učinkoval brez zvoka? Kaj k občutku strahu prispevajo šumi, glasba, ritem in tišina?
— Ali vam je zvočna podoba filma pomagala razumeti, kako se Olivija počuti? Izberite prizor, v katerem je bil zvok za vaše doživljanje posebej pomemben.

— Kaj se zgodi z razpoloženjem, ko Vanessa začne rapati? O čem govori in zakaj je prizor kljub težavam, ki jih opisuje, živahen in humoren?
— Kdaj v filmu opazimo tišino? Kaj lahko tišina pove o liku ali njegovem počutju, česar glasba morda ne bi mogla?
— Kako bi sami samo z zvokom – brez slike in besed – prikazali strah, veselje ali negotovost? Katere zvoke bi izbrali?
— Zakaj se film zaključi s skupnim rapom? Kako se ta prizor razlikuje od trenutkov, v katerih je Olivija s svojimi težavami pretežno sama?

Telefon in film v filmu

Olivija rada snema s telefonom, zato kamera v zgodbi nastopa na več načinov. Sprva je predvsem ustvarjalno orodje in del njene ljubezni do filma, pozneje pa postane tudi del zgodbe, ki jo ustvari za Tima. Ko mu pove, da je glavni junak filma, začne njuno življenje razlagati skozi filmske vloge, scenarij in snemanje. Telefon tako ni samo predmet, s katerim Olivija beleži svet, ampak ji pomaga ta svet tudi oblikovati in mu dajati pomen.

Proti koncu se pomen snemanja ponovno spremeni. Olivija ni več edina, ki določa zgodbo, liki pa se v zaključnem rapu skupaj pojavijo pred kamero telefona. Film se tako poigrava z vprašanjem, kdo pripoveduje zgodbo, kdo v njej nastopa in kdo jo gleda.

— Kaj Olivija snema na začetku filma? Kaj nam njeno snemanje pove o njej in njenih zanimanjih?
— Kako se vloga kamere spremeni, ko Olivija Timu pove, da je glavni junak filma? Kako kamera pomaga vzdrževati njegovo prepričanje, da je dogajanje okoli njega del snemanja?
— Kaj za Olivijo pomeni biti »režiserka«? Kaj lahko režiserka pri pravem filmu določa in nadzoruje? Česa pa Olivija v svojem resničnem življenju kljub vlogi »režiserke« ne more nadzorovati?
— Kako se Olivijin odnos do snemanja in pripovedovanja zgodbe v filmu spremeni? Je kamera ves čas samo igra ali dobi tudi druge pomene?
— Kaj pomeni, da ob koncu pred kamero niso več samo Tim in Olivijina izmišljena zgodba, ampak se pri snemanju in skupnem rapu združijo različni liki? Kdo zdaj ustvarja zgodbo in kdo je njen »glavni junak«?
— Film, ki ga gledamo, je narejen v tehniki stop animacije, znotraj njega pa Olivija sama snema svoj film s telefonom. Zakaj je po vašem mnenju zgodba o Oliviji predstavljena prav s perspektive deklice, ki tudi sama rada ustvarja filme?

Ideje za dodatne dejavnosti

31

Moj nevidni potres

Učenci naj izberejo močno čustvo, na primer strah, jezo, žalost, osamljenost, veselje, pogum ali negotovost. Čustvo je lahko njihovo ali pa pripada izmišljenemu liku. Njihova naloga je, da ga prikažejo brez ljudi, obrazov in besed – samo z barvami, linijami, oblikami, teksturami ter razporeditvijo elementov.

Izdelku naj dajo metaforičen naslov, na primer Vihar v trebuhu, Soba brez vrat ali Sonce pod ledom. Kdor želi, naj predstavi svoje delo, drugi pa lahko najprej ugibajo, katero čustvo prikazuje.

Po ogledu izdelkov se pogovorite. Kako lahko barva, oblika ali črta izrazijo čustvo? Ali lahko isto čustvo prikažemo na različne načine? Kateri elementi ustvarjajo občutek miru, napetosti ali gibanja? Kako lahko nečemu, česar ne vidimo, damo vidno podobo?

Posnemimo prizor v tehniki stop animacije

Učence razdelite v manjše skupine. Potrebujejo telefon ali tablico z aplikacijo Stop Motion Studio, stabilno stojalo oziroma podlago ter plastelin, papir, karton, igrače ali druge manjše predmete.

Zamislijo naj si kratek prizor o spremembi, medsebojni pomoči ali premagovanju težave – temah, ki so pomembne tudi v filmu. Predmet ali lik se lahko znajde pred oviro, drugi mu priskoči na pomoč, nekaj porušenega lahko skupaj ponovno zgradijo ali pa se težava spremeni v novo možnost. Pripravijo naj like in sceno, telefon ali tablico pa namestijo tako, da se kamera ne premika.

V aplikaciji naj posnamejo približno 40–60 fotografij, pri čemer naj predmete med posnetki premikajo le za nekaj milimetrov. Aplikacija fotografije združi v kratko animacijo. Po ogledu se pogovorite. Kako ste svojo zamisel prikazali brez besed? Kaj vpliva na tekočnost gibanja? Zakaj morata kamera in svetloba ostati nespremenjeni? Kaj je bilo najtežje in kaj bi naslednjič naredili drugače?

Rap solidarnosti

Učence razdelite v manjše skupine. Vsaka naj izbere eno od tem filma, na primer dom, prijateljstvo, pomoč,

pogum, strah, predsodke ali solidarnost. Najprej naj zberejo besede in misli, povezane s temo, nato pa iz njih sestavijo šest do osem verzov z nekaj rimami ali ponovitvami in jasnim sporočilom.

Skupina naj določi ritem in način izvedbe. Učenci si lahko razdelijo verze, dodajo skupni refren ter ritem ustvarijo s ploskanjem ali predmeti v učilnici. Po nastopih se pogovorite. Kako rap spremeni učinek sporočila na poslušalca? Kaj k izvedbi prispevajo ritem, ponavljanje, hitrost in glasnost? Kako se učinek spremeni, če rap izvaja en učenec ali cela skupina?

Razprava o Olivijini odločitvi

Razred razdelite v štiri skupine: zagovornike Olivijine odločitve, njene kritike, Timove zastopnike ter opazovalce. Vsaka skupina pripravi argumente in jih podpre s konkretnimi prizori iz filma. Razpravljajo naj o tem, zakaj je Olivija Timu resnico prikrila, kaj je s tem dosegla in kakšne posledice je imela njena odločitev.

Razpravo usmerite z vprašanji. Zakaj se je Olivija odločila, da Timu ne pove resnice? Ali dober namen upraviči prikrivanje resnice? Kaj je Tim s to zgodbo pridobil in kaj izgubil? Kako bi se lahko Olivija odločila drugače? Bi Tim resnico razumel in sprejel? Kdaj zaščita drugega postane omejevanje njegove pravice vedeti? Ali se naše mnenje o Olivijini odločitvi od začetka do konca filma spremeni?

Na koncu opazovalci povzamejo najmočnejše argumente vseh strani, vsak učenec pa oblikuje svoje kratko stališče in vanj vključi tudi en protiargument. Namen je pokazati, da lahko isto odločitev razumemo in presojamo z različnih vidikov.

Po koncu filma: igra vlog

Učence razdelite v dve skupini. Vsaka naj si zamisli, kaj bi se lahko zgodilo po koncu filma. Skupina naj se najprej dogovori, kdo nastopa, kje se prizor dogaja, kaj se zgodi in kako se konča, nato pa svoje nadaljevanje zapiše, si razdeli vloge in odigra prizor pred razredom. Pri ustvarjanju naj učenci izhajajo iz tega, kar o likih in njihovih odnosih vedo iz filma.

Po izvedbah se pogovorite. Kako se nadaljevanji razlikujeta? Zakaj ste zgodbo nadaljevali, kot ste jo? Kaj iz filma je vplivalo na vaše odločitve? Ali so se liki vedli v skladu s tem, kako so se v filmu spreminjali? Katero nadaljevanje vas je bolj presenetilo in zakaj?

Kolofon

PEDAGOŠKO GRADIVO
OLIVIJA IN NEVIDNI POTRES

AVTORICA	Sara Šabec
UREDILA	Barbara Beškovnik
OBLIKOVANJE	Matic Brinc
JEZIKOVNI PREGLED	Maja Ropret
SLIKOVNO GRADIVO	Pyramide International
DISTRIBUCIJA	Animateka
IZDALO	Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta, 2026

Pedagoško gradivo je namenjeno strokovnim delavcem vzgojno-izobraževalnih zavodov in staršem. Veseli bomo vaših odzivov in poročil o uporabi gradiva ter fotografij in posnetkov ustvarjalnosti; pošljete jih lahko na naslov: barbara.beskovnik@animateka.si.

WEB: distribucija.animateka.si **IG**: @distribucija_animateka **FB**: @distribucija.animateka

ANiMA
TEKA